

ФІЗИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ НА ПОРОЗІ ТРЕТЬОГО ТИСЯЧОЛІТТЯ

Л.Л. ШИМОН

Ужгородський національний університет, вул. Підгірна, 46, 88000, Ужгород

e-mail: dekphys@univ.uzhgorod.ua

Описано становлення фізичного факультету за 50 років від дня заснування. В історичній послідовності представлено роль фундаторів, розбудову структури факультету, кількісний та якісний склад колективу, коротку характеристику кафедр за їх призначенням, напрямки наукових досліджень, чинники підготовки висококваліфікованих бакалаврів в трьох напрямках, спеціалістів і магістрів трьох спеціальностей по десяти спеціалізаціях, кадрів вищої кваліфікації – кандидатів та докторів фізико-математичних наук. Узагальнення виконані на основі тривалих спостережень (з 1952 року) і досліджень автора (з 1957 року), представлених частково в [1-3], та численних газетних публікаціях.

Факультет вступає в наступне тисячоліття ще відносно молодим (1-го вересня 2000 року йому виповнилося 50 років), але вже достатньо зрілим як відомий не тільки в Україні, але й далеко за її межами навчальний і науковий центр. Він був заснований в складі новоствореного фізико-математичного факультету, яким спочатку керував деканат хімічного факультету. Як наслідок об'єднання та роз'єднання окремих факультетів УжДУ, підготовка майбутніх вчителів фізики з 29 травня 1951 року по 8 вересня 1954 року здійснювалася в рамках фізико-хімічного факультету. Перший випуск відділення фізики в кількості 24-ох чоловік відбувся в 1955 році на відокремленому уже фізико-математичному факультеті. Їх навчання з загального курсу фізики протягом перших років забезпечувала новостворена в 1950 році кафедра загальної фізики при повній відсутності наукових лабораторій, а посаду її завідувача обіймав Василь Никонорович Бушин, інженер за фахом. З вересня 1996 року фізичний факультет почав діяти як самостійний підрозділ університету з завданням підготовки не тільки педагогічних, але і наукових та інженерних кадрів.

Справжніми фундаторами становлення факультету стали молоді спеціалісти в різних галузях фізики – Шкода-Ульянов В.О. (ядерна фізика), Запісочний І.П. (оптика і атомна фізика), Ломсадзе Ю.М. (теоретична фізика), Братійчук М.В. (астрофізика) та Чепур Д.В. (фізика напівпровідників). Саме вони, приїхавши в 1953-1956 роках працювати в вуз і будучи фанатично відданими справі організації навчальної бази та наукових робіт, практично на голому місці започаткували два глобальні напрямки наукових досліджень: перший – з фізики атома і ядра, другий – з фізики твердого тіла. Поруч в іншому спрямуванні під керівництвом М.В. Братійчук були розпочаті з 1957 року відомі спостереження за штучними небесними тілами. Кожен з фундаторів залишив яскравий слід організаторської діяльності, зростаючи при цьому до рівня відомих вчених.

В.О. Шкода-Ульянов розпочав роботу в Ужгородському університеті 8-го червня 1953 року, а вже у вересні створює і очолює кафедру експериментальної і теоретичної фізики, ще через місяць – стає кандидатом фізико-математичних наук. В 1967 році досягає ступеня доктора фізико-математичних наук і отримує звання

професора. Його зусиллями в Ужгороді створюється експериментальна база для розгортання наукових досліджень в галузі ядерної фізики, відкриває в 1969 році першу на Закарпатті академічну наукову установу – відділ фотоядерних процесів Інституту ядерних досліджень АН України. Прожив Володимир Олександрович всього 48 років і передчасна смерть перешкодила реалізації його подальших задумів.

І.П. Запісочний приїхав в Ужгород уже кандидатом фізико-математичних наук з відомої Ленінградської школи члена-кореспондента АН СРСР, професора С.Е. Фріша і приступає до роботи на посаді старшого викладача кафедри експериментальної і теоретичної фізики УжДУ з січня 1954 року. В 1957 році засновує кафедру оптики, а в 1968 році – кафедру квантової електроніки. Раніше в 1965 році за його ініціативи створено першу в історії УжДУ Проблемну науково-дослідну лабораторію фізики електронних зіткнень, яка з 1984 року носить назву ПНДЛ фізичної електроніки (ПНДЛ ФЕ). 16 вересня 1967 року Запісочний І.П. здобуває ступінь доктора фіз.-мат. наук, а через півтора місяці йому присвоєно звання професора. В 1981 році Іван Прохорович добивається відкриття чергового академічного підрозділу – Ужгородського відділення Інституту ядерних досліджень АН УРСР, який у 1992 році перетворено в самостійний Інститут електронної фізики НАН України (ІЕФ НАН України, м. Ужгород). За свою трудову діяльність підготував 43 кандидатів наук, 13 його учнів стали докторами фізико-математичних наук, він є автором понад 300 друкованих праць, 12 винаходів. Заслужений діяч науки Української РСР (1985 рік) І.П. Запісочний, нагороджений в 1993 році премією НАН України імені К.Д. Синельникова, стає лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки 1995 року.

Кандидат фізико-математичних наук **Ю.М. Ломсадзе** приїхав до Ужгорода у

вересні 1955 року з доброю фаховою підготовкою в галузі теоретичної фізики як випускник Московського університету та учень видатного фізика-теоретика академіка М.А. Маркова. У 1959 році засновує кафедру теоретичної фізики УжДУ, а в 1970 році створює другу на Закарпатті академічну наукову установу – Ужгородський відділ теорії гадронів Інституту теоретичної фізики АН України, яким керував до 1979 року. Ставши доктором фізико-математичних наук (22 березня 1967 року) і професором (25 вересня 1968 року), Юрій Мелітонович Ломсадзе сформував та розвинув цікавий науковий напрямок, опублікував понад 200 наукових праць. В 1983 р. виїхав у м. Владикавказ (Росія), стає фундатором та першим завідувачем кафедри теоретичної фізики фізичного факультету Північно-Осетинського університету ім. К.Л. Хетагурова. 11 березня 1988 року професора Ломсадзе Ю.М. не стало.

В лютому 1956 року до Ужгорода приїхала випускниця аспірантури Київського університету, астрофізик **Мотря Василівна Братійчук** на посаду викладача. Вона незабаром захистила кандидатську дисертацію. У вересні 1957 року нею створена станція спостереження за рухом штучних супутників Землі, яка в травні 1969 року була реорганізована в лабораторію космічних досліджень УжДУ. Науково-педагогічна діяльність Братійчук М.В. набула широкого визнання: 4 липня 1991 року їй присвоєно звання професора, вона була удостоєна премії АН СРСР ім. А.Ф. Фіолетової, премії Української Астрономічної Асоціації “За видатний внесок у розвиток астрономії в Україні”, її іменем названа одна з малих планет Сонячної системи. Мотря Василівна є членом Міжнародного Астрономічного Союзу, почесним членом Української Астрономічної Асоціації, визнана відмінником народної освіти, а у 1997 році – “ветераном космонавтики”. Велика заслуга Мотрі Василівни і в створенні пункту спостережень на горі в с. Деренівка поблизу Ужгорода, де

завершується наладка унікального і сучасного лазерного дальноміра.

З іменем **Д.В. Чепура**, також вихованця Київського університету, який прибув до Ужгорода в червні 1956 року, пов'язано становлення та утвердження фізики напівпровідників як провідного наукового напрямку на фізичному факультеті та підготовка фахівців відповідної спеціалізації. Як талановитий організатор пройшов шлях від викладача до завідувача кафедр, до ректора вузу 1962-1977-х років. Дмитро Венедиктович обіймав посади завідувача кафедри загальної фізики (1957-1963 роки), посаду проректора (1961-1962 роки), захищає кандидатську (1959 рік) та докторську (1970 рік) дисертації. В 1963 році відкриває і очолює кафедру фізики напівпровідників, а в 1972 році – другу в УжДУ Проблемну науково-дослідну лабораторію синтезу і комплексних досліджень властивостей нових напівпровідників складної сполуки. Під його науковим керівництвом посаду завідувача лабораторії обіймали відомі нині організатори наукової та навчальної роботи В.Ю. Сливка (з 1972 до 1983 року), О.О. Кикинеші (з 1983 до 1991 року), Ю.М. Височанський (1991 рік). З-під пера професора Д.В. Чепура, Заслуженого працівника вищої школи України, вийшло понад 400 праць, в тому числі підручники для студентів вузів. Він підготував 27 кандидатів наук, сприяв підготовці 16-ти докторів наук, які стали нині відомими вченими. З його іменем пов'язано створення кафедри фізичних основ мікроелектроніки (теперішня назва - кафедра твердотільної електроніки), СКТБ “КВАНТ”, галузевої НДЛ мінелектронпрому СССР та інші. Професор Чепур Д.В. помер раптово 10 червня 1983 року, не доживши кілька місяців до свого 60-ти річчя. На базі створених фундаторами перерахованих вище навчальних і наукових підрозділів факультет зазнав різкого зростання.

На початковому етапі становлення фізичного факультету великий вклад у

створенні основи і вдосконалення навчально-виховного процесу, розвиток наукових досліджень у перспективних галузях фізики внесли також Н.А. Гоженко, А.Є. Ковальчук, Н.П. Носіковський, С.М. Кишко, Є.Л. Жукова, І.Г. Жуков, викладачі з базовою педагогічною освітою Є.І. Сірий та В.В. Сагарда. Особливий тягар постановки лабораторних практикумів, розробка навчально-методичних посібників лягав на перших випускників: Шеверу В.С., Фельцана П.В., Сікору Д.І., Парлага О.М., Лендела В.І. (перший випуск 1955 року), Копинця І.Ф., Фангича А.М., Палінчака Ю.В., Попика Ю.В., Бенцу В.М. (другий випуск 1956 року), Шимона Л.Л. (третій випуск 1957 року) та інших. Не можна не відзначити також значну матеріальну допомогу, яка надавалась в цей період інститутами союзної та республіканської Академії наук, Московським, Ленінградським, Київським, Харківським, Дніпропетровським, Одеським, Ніжинським педінститутом і, особливо, Львівським університетом.

Факультет відвідали і надали відповідну допомогу такі провідні вчені, як академіки АН СРСР Л.А. Арцимович, М.М. Боголюбов, П.Л. Капица, Л.В. Келдиш, Ю.В. Гуляєв, Я.Б. Зельдович, В.А. Фок, Д.В. Ширков, Д.І. Блохінцев, Г.М. Флеров, професори і академіки АН УРСР та НАН України І.Р. Юхновський, О.С. Давидов, О.Ф. Немець, Б.Є. Патон, В.І. Трефілов, М.П. Лисиця, С.В. Свечніков, М.В. Пасічний, О.І. Ахїєзер, В.С. Лашкарев, М.Г. Находкін, І.С. Горбань, В.І. Литовченко, П.І. Баранський, В.І. Ляшенко, П.Г. Борзяк та інші.

Певну роль у швидкому зрості факультету як навчального, так і наукового підрозділу зіграли 15 деканів, якими за 50 років працювали: в межах фізико-математичного - хіміки доценти Г.К. Дістанов, В.М. Потапов, П.М. Стадник; фізики доценти – С.М. Кишко, Д.В. Чепур (в.о. декана), математик Г.В. Сірик; самостійного фізичного з 1966 року - доценти А.П. Гриценко,

В.О. Шкода-Ульянов, І.П. Записочний, О.М. Борець, Ю.В. Попик, В.М. Бенца, Д.Г. Семак, О.М. Парлаг, а з 1988 року – професор Л.Л. Шимон. За цей період ректорами університету працювали: біолог Ткаченко В.Г. (5 років), хімік Ленарський І.І. (6 років), а з 1962 року фізики Чепур Д.В. (15 років), Шульга В.Г. (3 роки), Лендьел В.І. (8 років). Очолює університет з 1988 року (13 років) кавалер ордена “За заслуги” III і II ступенів – Сливка Володимир Юлійович. Отже, майже 40 років як у керма університету стоять фізики, чим не можемо не пишатися. За досягнуті успіхи у всіх сферах діяльності УЖДУ у жовтні 2000 року йому присвоєно статус національного (УжНУ). У признанні такого високого рівня університету вагомий вклад вніс і фізичний факультет.

Нині за структурою фізичний факультет – це, перш за все, сім випускаючих кафедр, які засновані в такій послідовності: кафедра ядерної фізики, кафедра квантової електроніки, кафедра теоретичної фізики, кафедра оптики, кафедра фізики напівпровідників, кафедра твердотільної електроніки, кафедра прикладної фізики. Кафедра загальної фізики з 1963 року ввійшла в склад загальнотехнічного факультету (ЗТФ) і припинила свою діяльність в 1987 році з закриттям ЗТФ. Як невипускаюча кафедра, вона зіграла на той час значну роль в підготовці інженерних кадрів для регіону.

Кафедри фізичного факультету доповнюють Проблемна науково-дослідна лабораторія фізичної електроніки (ПНДЛ ФЕ) при кафедрі квантової електроніки (науковий керівник проф. Шимон Л.Л., завідувач – проф. Поп С.С.), створений на базі окремих кафедр фізичного та хімічного факультетів Науково-дослідний інститут фізики і хімії твердого тіла з 1991 року (НДІ ФХТТ, директор проф. Височанський Ю.М., він же проректор з наукової роботи УжНУ) та лабораторія космічних досліджень (ЛКД), з дня заснування якою керує проф. Братійчук

М.В. Академічні підрозділи – відділи фотоядерних процесів та теорії гадронів були переведені в УжВ ІЯД АН України, які з 1992 року знаходяться в структурі ІЕФ НАН України (м. Ужгород) як відділ фотоядерних процесів та відділ елементарних взаємодій відповідно. В цьому сучасному інституті, створення якого зобов'язано фізичному факультетові, діють в системі НДРС філіали кафедр квантової електроніки, ядерної фізики та теоретичної фізики.

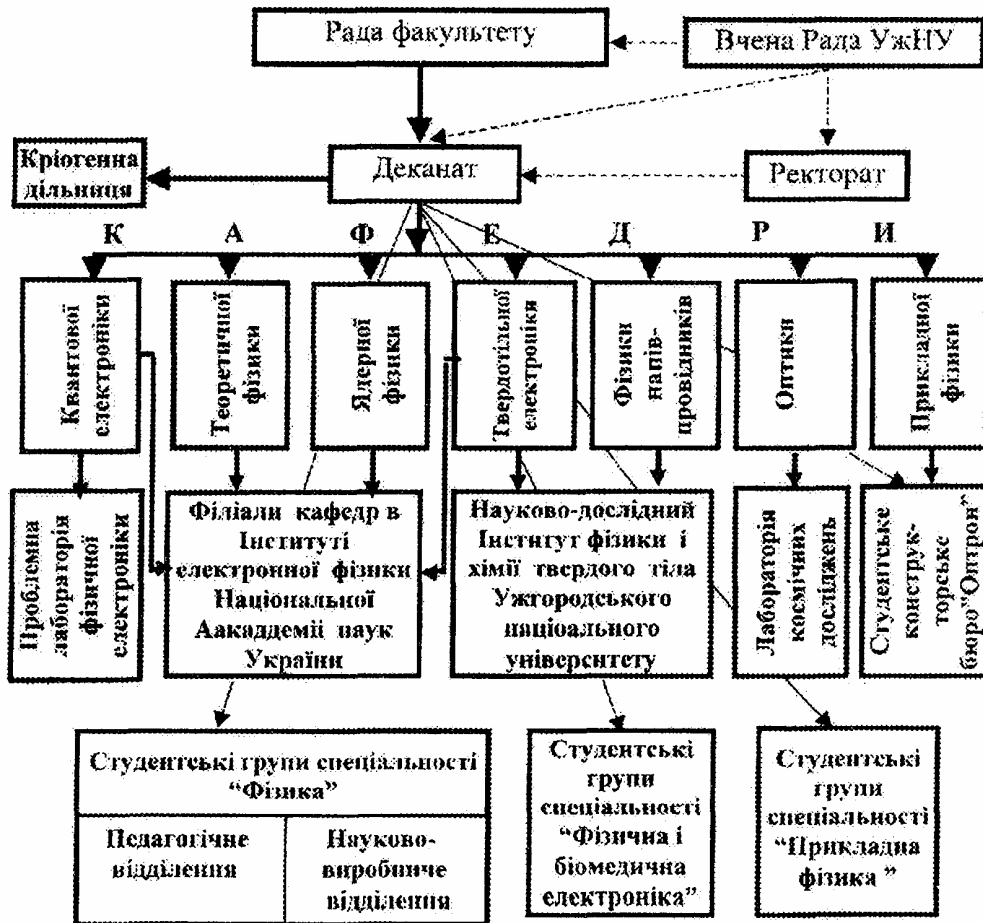
Факультет своєчасно зорієнтувався стосовно передумов утворення та становлення України як незалежної самостійної держави. В межах класичної спеціальності “Фізика” (спеціалізації – фізика напівпровідників, квантова електроніка, твердотільна електроніка, теоретична фізика, ядерна фізика, оптика і спектроскопія, астрофізика) були створені педагогічне та окремо науково-виробниче відділення. Були відкриті в перспективних напрямках нові спеціальності: “Фізика і технологія матеріалів і компонентів електронної техніки” (з 1988 р.), а також “Наукоємні фізичні технології” (з 1995 р.). Замість останніх двох з урахуванням потреб регіону та нового переліку спеціальностей з 1998 року введені інженерні спеціальності – “Фізична і біомедична електроніка” і “Прикладна фізика”. У період 1965-1975 років діяла спеціальність “Радіофізика і електроніка”. Віджила себе підготовка фахівців-фізиків за вечірньою формою навчання, яка проіснувала 40 років з 1960 по 2000 рік. При всіх кафедрах діє аспірантура, в 1988 році відкрита докторантура. Факультет успішно пройшов в 1999 році атестацію, яка підтвердила найвищий четвертий рівень акредитації спеціальностей “Фізика” та “Фізична і біомедична електроніка”. В лютому 2001 року акредитацію за цим же рівнем пройшла і спеціальність “Прикладна фізика”. За тривалий час головні підрозділи факультету – кафедри зазнали певних змін у призначенні і, природно, в змінах їх завідувачів.

Заснована в 1953 р. кафедра експериментальної фізики, яку очолював доц. Шкода-Ульянов, була перейменована у 1959 р. на кафедру будови речовини, а в 1969 р. – кафедру ядерної фізики. Із 1975 по 1985 р.р. завідувачем кафедри працював доц. О.М. Парлаг, а з 1985 р. її очолює проф. І.В. Хіміч. Кафедра веде ряд загальних курсів для студентів фізичного та хімічного факультетів, а також – спеціальні курси для студентів, які спеціалізуються з ядерної фізики на науково-виробничому та педагогічному відділеннях спеціальності “Фізика”.

На кафедрі виділяються три основні напрямки наукових досліджень: 1 – систематичні дослідження в абсолютних одиницях енергетичної залежності

ефективних перерізів збудження як короткоживучих, так і довгоживучих ізомерних станів ядер, які збуджуються у фотоядерних реакціях (науковий керівник проф. І.В. Хіміч); 2 – формулювання і розвиток мікроскопічної квантової теорії опису властивостей ядер у рамках адіабатичного гіперсферичного підходу і на цій основі дослідження степені розповсюдженості нового феномену – кластеризації ядер (науковий керівник проф. Хіміч І.В.); 3 – дослідження масових і кутових розподілів фрагментів фотоподілу ядер актинідів (науковий керівник доц. В.А. Пилипченко).

Структурна схема фізичного факультету

Кафедра квантової електроніки створена у вересні 1968 року (завідувач професор І.П.Запісочний) в результаті поділу кафедри оптики на дві – кафедру квантової електроніки та оптики. З 1982 р. кафедру очолює учень І.П. Запісочного – професор Л.Л. Шимон, декан факультету. Кафедра готує студентів із спеціалізації “Квантова електроніка” як на педагогічному, так і на науково-виробничому відділеннях спеціальності “Фізика”. Окрім того, колектив кафедри забезпечує викладання окремих загальних курсів на фізичному, а також курсу фізики на хімічному, біологічному та математичному факультетах. Із 1965 до 1975 року кафедра забезпечувала підготовку фахівців зі спеціальності “Радіофізика і електроніка”, а до 2000 року зі спеціальності “Фізика” за вечірньою формою навчання.

Наукові дослідження в науково-дослідних лабораторіях кафедри (наукові керівники доктори фіз.-мат. наук проф. Опачко І.І., який на диво не згаданий в [4], с.н.с. Малінін О.М. і с.н.с. Суран В.В.) та трьох відділах ПНДЛ ФЕ (електронних процесів, квантової електроніки, емісійної електроніки – завідувачі проф. Шафраньош І.І., к.ф.-м.н., с.н.с. Папп В.-Ф.З., д.ф.-м.н., с.н.с. Дробнич В.Г. відповідно) проводяться в трьох основних напрямках: 1 – експериментальні та теоретичні дослідження елементарних процесів при взаємодії електронів і фотонів з атомами і молекулами; 2 – дослідження фізики газових лазерів і розробка лазерної апаратури; 3 – вивчення оптичним методом взаємодії електронів, іонів і фотонів з поверхнею твердого тіла. Наукове керівництво цими напрямками здійснюють доктори фіз.-мат. наук, професори Л.Л. Шимон та С.С. Поп (третій напрямок). З 1988 до 1992 року при кафедрі діяла і галузева науково-дослідна лабораторія Міністерства електронної промисловості СРСР з оптичних методів діагностики поверхні матеріалів електронної техніки (науковий

керівник професор С.С. Поп, завідувач лабораторією с.н.с. Євдокімов С.А.).

Кафедра теоретичної фізики заснована в 1959 році в результаті поділу кафедри експериментальної і теоретичної фізики на дві самостійні кафедри. Після її засновника проф. Ломсадзе Ю.М. кафедрою керують його учні – проф. Хіміч І.В. (1971-1976 роки), проф. Лендьел В.І. (1976-1996 роки), а з 1996 року проф. Лазур В.Ю. Викладачі кафедри теоретичної фізики забезпечують на фізичному факультеті читання загальних курсів теоретичної і математичної фізики, а також всі види занять із спеціалізації “Теоретична фізика”.

Науково-дослідна робота на кафедрі проводиться за трьома основними напрямками: 1 – елементарні частинки, квантова теорія поля, квантова хромодинаміка (науковий керівник - проф. Сабов В.І.); 2 – атомна фізика: резонансні явища при розсіянні електронів на атомах та іонах, одно- та двоелектронні процеси з перерозподілом при взаємодії багатозарядних іонів з атомами і молекулами, багатофотонні процеси, взаємодія заряджених частинок з поверхнею твердих тіл (науковий керівник – проф. Лазур В.Ю.); 3 – дослідження властивостей малочастинкових систем: кваркова структура баріонів та мезонів, спектроскопія автоіонізаційних станів (науковий керівник – проф. Лазур В.Ю.).

З 1968 року після створення кафедри квантової електроніки як окремого підрозділу фізичного факультету, **кафедру оптики** очолила кандидат фіз.-мат. наук, доцент Є.Л. Жукова. З 1978 по 1984 р.р. кафедрою завідував кандидат фіз.-мат. наук, доцент В.Г. Шульга, а з 1984 р. нею керує випускник кафедри професор О.І. Герзанич, один з перших докторів фіз.-мат. наук (1984 рік) серед учнів школи проф. Чепура Д.В. Він є автором або співавтором біля 200 наукових публікацій, 9 авторських свідоцтв на винаходи, співавтор двох монографій, підготував

п'ятьох кандидатів наук. Ним вперше експериментально виявлено трикритичну точку на діаграмі твердого тіла, існування якої передбачив академік Ландау Л.Д. Творчий шлях і найголовніші наукові досягнення проф. Герзанича О.І. відсутні в [4].

Із створенням в 1969 р. на базі станції оптичних спостережень лабораторії космічних досліджень (ЛКД) була відкрита спеціалізація з “Астрофізики”. Отже, кафедра випускає фахівців спеціальності “Фізика” з двох спеціалізацій: “Оптика і спектроскопія” та “Астрофізика”. Забезпечує також навчальний процес з окремих загальних курсів всіх трьох спеціальностей факультету.

Колектив науковців кафедри оптики разом із працівниками ЛКД виконують науково-дослідну роботу за трьома напрямками: 1 – фізичні властивості кристалів при структурних фазових переходах (науковий керівник проф. О.І. Герзанич), 2 – спектроскопічні дослідження міжмолекулярних взаємодій в конденсованій фазі (науковий керівник проф. О.І. Герзанич), 3 – астрофізичні дослідження на основі спостережень штучних небесних тіл (науковий керівник проф. М.В. Братійчук).

Кафедру фізики напівпровідників, засновану в 1963 році проф. Чепуром Д.В. з 1983 року очолює проф. Сливка В.Ю., нині ректор університету. На кафедрі проводиться кваліфікаційна підготовка зі спеціальностей: “Фізика” (фізик-викладач, фізик-інженер), а також “Фізична і біомедична електроніка” (інженер електронної техніки), як наслідок спеціалізації “Фізика матеріалів і компонентів електронної техніки”. Окрім спеціальних дисциплін викладачі проводять на факультеті заняття з курсу загальної фізики (окрім розділів атомної і ядерної фізики) та окремі загальні курси інженерних спеціальностей.

Науково-дослідна робота на кафедрі та НДІ ФХТТ (відділ фізичних досліджень складних напівпровідникових сполук,

завідувач – к.ф.-м.н., с.н.с. Грабар О.О.) ведеться за такими основними напрямками: 1 – теоретичні дослідження електронних та фононних спектрів складних багатокомпонентних кристалів (наукові керівники професори Д.М.Берча, І.І. Небола); 2 – комп'ютерне моделювання і експериментальні дослідження фізичних властивостей, фазових переходів та критичних явищ в сегнетоелектричних, сегнетоеластичних та суперіонних халько-, гало- та халькогалогенідних кристалах (наукові керівники професори В.Ю.Сливка, Ю.М. Височанський); 3 – вивчення впливу стану поверхні твердого тіла на його параметри, а також пошук нових ефективних термоелектричних матеріалів (науковий керівник проф. Ю.В. Попик); 4 – дослідження релаксаційних процесів метастабільних станів в низьковимірних некристалічних халькогенідах та розробка світлочутливих середовищ на їх основі (науковий керівник проф. В.І. Мікла); 5 – вивчення умов одержання та властивостей склоподібних та аморфних халькогенідних матеріалів та фотоструктурних змін з метою створення на їх основі нових активних середовищ для систем запису оптичної інформації та функціональних елементів (науковий керівник проф. Д.Г. Семак); 6 – розробка технологічних методів одержання та контролю параметрів високоякісних монокристалів сапфіру великих розмірів (науковий керівник проф. Блецкан Д.І.).

З 1982 по 1992 рік при кафедрі діяла галузева лабораторія мінелектронпрому (першим науковим керівником і завідувачем були проф. Чепур Д.В. та к.ф.-м.н. Химинець В.В.). Прикро, що наукового керівника окремого напрямку професора Міклу В.І., який належить до представників нової генерації вчених (д.ф.-м. н. з 1997 року), не знаходимо в [4] серед фізиків Закарпаття.

Кафедра твердотільної електроніки відкрита у вересні 1970 року, як кафедра фізичних основ мікроелектроніки (ФОМЕ). До 1976 р. її очолював доцент

І.Ф. Копинець. В 1972-1974 рр. в склад кафедри ввійшли працівники кафедри біофізики, яка діяла в 1964-1972 роках під керівництвом доц. А.В. Ковальчука. З 1976 р. завідувачем кафедри був обраний доц. М.І. Довгошей, який успішно очолював кафедру до 1988 р. Тепер М.І. Довгошей – професор кафедри. З січня 1988 р. до 1990 р. кафедру очолював проф. В.В. Химинець. В 1991 р. назва кафедри змінена на сучасну. Заслуга в цьому проф. Ю.Ю. Фірцака, який очолював кафедру з 1990 до 1992 року, сумісно з посадою проректора з навчальної роботи УЖДУ. З 1992 р. завідувачем кафедри обрано проф. О.О. Кикинеші.

Поряд із традиційною підготовкою студентів зі спеціальності “Фізика” (педагогічне і науково-виробниче відділення) кафедра проводить підготовку фахівців по спеціальності “Фізична і біомедична електроніка” (спеціалізація – “Матеріали функціональної і біомедичної електроніки”). Вона веде також ряд загальних дисциплін для студентів фізичного факультету з посиленою спрямованістю на комп’ютеризацію курсів, чому сприяє оснащений сучасними ЕОМ факультетський комп’ютерний клас, а також забезпечує специфічні загальні курси на медичному факультеті з біофізики, інформатики, медапаратури тощо.

Зараз основним напрямком наукових досліджень кафедри та відділу фізики і технології тонкоплівкових структур НДІ ФХТТ (зав. відділом – к.ф.-м.н., с.н.с. Шаркань Й.П.) є вивчення і розробка нових плівкових матеріалів, структур на основі складних кристалічних і некристалічних напівпровідникових та біоорганічних матеріалів, а також елементів опто-, мікро- та біомеделектроніки (наукові керівники професори Кикинеші О.О. та Довгошей М.І.).

Наймолодша **кафедра прикладної фізики** відкрита в листопаді 1999 р. Керувати нею на початковому етапі був

призначений виконуючим обов’язки завідувача кафедри проф. Д.Г. Семак. В квітні 2000 р. Вчена рада університету на посаду завідувача кафедри прикладної фізики обрала проф. І.І. Неболу.

Завданням кафедри є забезпечення фундаментальної підготовки студентів спеціальності “Прикладна фізика” з загальної і теоретичної фізики спеціалізації фізико-технічна експертиза, сучасної електроніки, основ комп’ютерної техніки та програмування, створення умов для оволодіння основними методиками проведення фізико-технічної експертизи. Для цього студенти одержують поглиблену підготовку з визначення властивостей перспективних для промислового використання матеріалів, широко вживаних методик і методів фізичних досліджень, метрології, стандартизації та сертифікації, автоматизації науково-технічних вимірювань та основ комп’ютерної обробки і захисту інформації.

Науково-дослідна робота кафедри входить складовою частиною в наукову програму діяльності НДІ ФХТТ УЖНУ.

Число працюючих на факультеті складає 256 чоловік. Серед них 60 викладачі, які мають наукові ступені доктора або кандидата фізико-математичних наук та, відповідно, звання професора або доцента. Вони теж зросли до такого рівня на фізичному факультеті УЖДУ. За останні роки на факультеті щорічно навчається близько 550 студентів, які виборюють дипломи бакалавра з обраного напрямку (“Фізика”, “Електроніка”, “Прикладна фізика”) за чотири роки навчання, а при бажанні – і спеціаліста або магістра на названих вище спеціальностях з відповідних спеціалізацій на протязі п’яти років.

Факультет підготував понад 4440 висококваліфікованих фахівців, які працюють у різних галузях народного господарства, освіти і науки як на Закарпатті, так і за його межами. Серед випускників факультету є відомі вчені, у тому числі члени-кореспонденти НАН

України та Росії, академіки галузевих академії наук, Лауреати державних премій, представники з заслуженими званнями, Соросівські гранти, директори заводів, шкіл, керівники наукових підрозділів вузів та академічних науково-дослідних інститутів, працівники спеціальних установ (банки, УМВС, служба безпеки, митниці, приватні фірми

тощо). Через аспірантуру, яка була відкрита в 1958 році, підготовлено 235 кандидатів наук, серед яких і такі, що є громадянами або постійно проживають у Словаччині, Угорщині, Болгарії, Югославії, Сирії, Іраку, США, Ізраїлі. Більше 50 випускників факультету стали докторами фізико-математичних наук.

Чисельний склад колективу фізичного факультету

№ п.п.	Кафедра, науковий підрозділ	Загальна кількість працівників	Доктори ф.-м.н.		Канд. ф.-м.н.		Науковці без ступені	Інженерно-допоміжний персонал		Аспіранти стаціонарної форми навчання
			НДЧ	викладачі	НДЧ	викладачі		НДЧ	кафедра	
1	Фізики напівпровідників, відділ НДІ ФХТТ	61	2	6	17	6	8	4	13	5
2	Квантової електроніки, ПНДІ ФЕ	59	3	3	14	5	10	12	8	4
3	Твердотільної електроніки, відділ НДІ ФХТТ	52	-	2	8	11	15	2	11	3
4	Оптики, Лабораторія космічних досліджень	33	-	1	10	2	12	2	3	3
5	Теоретичної фізики	19	-	2	2	5	3	1	2	4
6	Ядерної фізики	18	-	1	1	4	1	-	10	1
7	Прикладної фізики, відділ НДІ ФХТТ	11	-	2	-	4	2	-	3	-
8	Секретаріат деканату	3	-	-	-	-	-	-	3	-
ВСЬОГО		256	5	17	52	37	51	21	53	20

Багато випускників факультету проявили себе за межами УжНУ: – В.Фуцич залишається вченим з світовим іменем, як колишній член-кореспондент НАН України, завідувач відділу

прикладної математики Інституту математики НАН України; Юрій Балєга – член-кореспондент РАН, директор Спеціальної астрофізичної обсерваторії; Роман Костик – член-кореспондент НАН

України, зав. відділом Сонця астрономічної обсерваторії НАН України; Микола Блецкан – доктор технічних наук, член-кореспондент Російської технічної академії наук, міжнародним біографічним центром Кембріджа (Англія) його включено в список 2000 найвидатніших інтелектуалів 20-го століття; Отто Шпеник – член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, директор Інституту електронної фізики. Його заступник, завідувачі окремими відділами та багато співробітників інституту є вихованцями фізичного факультету: Володимир Козубовський – Лауреат Державної премії, доктор технічних наук, зав. відділу СКБ ЗАТ, директором якого є кандидат фізико-математичних наук, доцент Йосип Головач; професор Василь Химинець – заслужений винахідник України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, тривалий час (в 1983-1988 роках) очолював НДС, а також кафедру ФОМЕ УЖДУ (1988-1990), нині завідувач кафедри педагогіки і психології Інституту методики навчання і виховання, підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, яким в свою чергу керує наш вихованець – доцент Михайло Талапканич. Володимир Мазур – доктор фіз.-мат. наук, ст. н. с., лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, завідувач відділу фотоядерних процесів ІЕФ НАН України.

Відділ науки Закарпатської обласної державної адміністрації очолює кандидат фіз.-мат. наук Віктор Бунда. На різних керівних посадах працював, а нині очолює один з відділів Закарпатської облдержадміністрації Іван Митровцій, теж к.ф.-м.н. Два заступники голови Ужгородської міської ради є фізики – Йосип Повхан, колишній директор великого заводу “Ужгородприлад” та кандидат фіз.-мат. наук, доцент Олег Лукша. Головою Міжгірської райдержадміністрації працює Василь Дерич. З політичною діяльністю пов’язав свою

долю кандидат фіз.-мат. наук Іван Різак. Не поривають зв’язки з факультетом кандидати фіз.-мат. наук Володимир Жданкін, колишній головний інженер заводу “Стеатит”, Василь Кабачій – декан технологічного факультету Мукачівського технологічного інституту, Віктор Браславець і Сергій Євдокимов, а також Юрій Чомоляк – директор Укртелекому; Олександр Макара – директор Ужгородської філії Утел, Василь Лакатош, Микола Любка, Іштван Цап, Михайло Гриньо, Іван Газій, Олександр Самойленко, Андрій Баганич та інші. Майже 10 років (з липня 1991 року) очолює науково-дослідну частину (НДЧ – до 1993 року НДС) кандидат фіз.-мат. наук, с.н.с. Микола Баран.

Рівень здобутих знань при підготовці бакалаврів, спеціалістів та магістрів перебуває в прямій залежності від рівня постановки досягнень наукових досліджень на факультеті. Ефективному взаємозв’язку навчання і наукової роботи сприяє те, що на факультеті зосереджена майже половина (47%) обсягу наукових досліджень УЖНУ. Як видно з таблиці, до виконання численних наукових тем причетні більше 160 науковців, серед яких 22 доктори наук (по університету – 98), 89 кандидатів наук та 51 н.с. без ступені. Гідне доповнення до цього складають і 40 аспірантів стаціонарної та заочної форми навчання – майбутні викладачі та вчені. Такий потужний підрозділ університету своїм потенціалом займає гідне місце в розвитку фізичної науки не тільки в Україні, але і у світі.

Фізичний факультет постійно виділявся виконанням госпдоговірних науково-дослідних робіт, обсяг яких складав в окремі роки 75% і більше від загального обсягу виконання таких досліджень в університеті та вдвічі і більше перевершував держбюджетне фінансування наукових досліджень факультету (1,8 разів в 1975 році). Саме в 70-их роках була закладена база, на основі якої результати досліджень досягли світового визнання.

Серед професорів, які виховують наших студентів, є лауреати Державних премій УРСР та України в галузі науки і техніки (Д.І. Блецкан, М.І. Довгошей, О.О. Кикинеші, В.Ю. Сливка, Д.Г. Семак, Л.Л. Шимон, Ю.М. Височанський), заслужені діячі науки і техніки України (В.Ю. Сливка, Ю.М. Височанський, Д.Г. Семак), заслужений винахідник України (М.І. Довгошей), заслужені працівники народної освіти України (Л.Л. Шимон, І.В. Хіміч). З 1993 року академіками АН вищої школи України обрані професори В.Ю. Сливка, В.І. Лендел, Л.Л. Шимон, О.О. Кикинеші, Д.Г. Семак, І.В. Хіміч, М.І. Довгошей, а академіком АН технологічної кібернетики – С.С. Поп (1972р.). Міжнародний соросівський грант “Соросівський професор” здобули В.І. Лендел (1995р.), В.Ю. Сливка, Л.Л. Шимон (1996 р.), В.І. Сабов, С.С. Поп (1997 р.). Пізніше грант з Міжнародної науково-освітньої програми здобули також професори Ю.М. Височанський, В.Ю. Лазур та В.М. Різак. Соросівськими доцентами стали В.С. Шевера, С.Ю. Медведев, В.М. Міца, В.А. Пилипченко – двічі, а також А.А. Горват і Ю.С. Наконечний. Цілий ряд аспірантів та студентів здобули теж міжнародні гранти “Соросівського аспіранта” та “Соросівського студента” відповідно. Міжнародний біографічний центр Кембриджа в Англії присвоїв професору Л.Л. Шимону номінацію “Міжнародна людина року 1997/1998” за результатами проведеного конкурсу. Таким чином, фізики складають помітну долю в числі 22 вчених, що носять звання заслужених діячів науки і техніки та працівників народної освіти, 12 академіків галузевих академій наук, 18 соросівських професорів та інших номінацій, які нараховуються в УжНУ.

Добре відомими є не тільки в Україні, але і далеко за її межами школи професорів Запісочного І.П. та Чепура Д.В. Саме авторські колективи цих шкіл здобули найвищі наукові нагороди – Державні премії УРСР та

України в галузі науки і техніки: учні Чепура Д.В. - Блецкан Д.І., Борець О.М., Довгошей М.І., Кикинеші О.О., Семак Д.Г., Сливка В.Ю., Туряниця І.Д., Туряниця І.І., Фірцак Ю.Ю., Химинець В.В. за цикл робіт “Розробка і впровадження нових некристалічних матеріалів і елементів оптоелектроніки та лазерної техніки” в 1989 році та під науковим керівництвом Запісочного І.П. – Алексахін І.С., Завілопуло А.М., Запісочний І.П., Імре А.Й., Лендель В.І., Сабод О.П., Шимон Л.Л., Шпенник О.Б. за цикл робіт “Елементарні процеси та резонансні явища в парних зіткненнях електронів, атомів і іонів” в 1995 році. Ці премії донедавна були єдиними поки що за всю 55 річну історію УжДУ (10 і 8 вчених, відповідно). Такої кількості відзнак високого державного, громадського та міжнародного значення не здобув ще жоден з 14-ти факультетів університету.

Багатою і різноманітною є навчальна і наукова продукція факультету. Викладачами та науковими співробітниками опубліковано близько сорока монографій та підручників, кілька тисяч наукових статей у провідних фізичних журналах України та світу, на пріоритетні розробки одержано понад 200 охоронних документів на винаходи (авторські свідоцтва та патенти). У свій час на ВДНГ СРСР, ВДНГ УРСР та інших виставках, у тому числі і міжнародних, кафедри представили більше 50 експонатів, які нагороджені 4 срібними, 8 бронзовими медалями, вищою нагородою ВДНГ СРСР “Диплом почета” та багатьма іншими відзнаками. Радянським центром керування польотами космічних кораблів були нагороджені пам’ятними медалями “Участнику подготовки и обеспечения управления полетом космических кораблей “Союз-Аполлон” Запісочний І.П. і Шимон Л.Л. (1975р.) та “В память о совместной работе СССР и ГДР по эксперименту “Радуга” – Шимон Л.Л. (1976р.). Навчальна і наукова продукція є золотим скарбом, тому наведений перелік

[4] в розділі “Коллективні праці та підручники Закарпатських фізиків” стосовно фізичного факультету УжНУ є корисним, однак його слід розглядати як попереднім, далеко не повним і безсистемним. Такої ж оцінки заслуговує розділ під категоричною назвою “Література про фізиків Закарпаття”, складений без застосування будь-яких критеріїв.

Отриманню студентами міцних знань сприяє наявна матеріально-технічна база. Зокрема, при виконанні завдань у системі НДРС (науково-дослідна робота студента) студентам надано парк ЕОМ наукових лабораторій, сучасний комп'ютерний клас, факультетський інтернет-центр, працює студентське СКБ “Оптрон”. Студенти щорічно є співавторами 8-10 наукових праць, включаючи матеріали 3-4 Всеукраїнських і міжнародних наукових конференцій, авторських свідоцтв на винаходи, роблять більше сотні доповідей на щорічних університетських підсумкових наукових конференціях, які проходять на високому рівні подібно Всеукраїнським.

Неабияку зацікавленість до наукових досягнень фізичного факультету УжНУ проявили і продовжують з інтересом проявляти своїми візитами в Ужгород відомі вчені Англії, Франції, Німеччини, США, Австрії, Угорщини, Словаччини і Чехії, Румунії, Югославії, учасники багатьох міжнародних конференцій, що були проведені на базі фізичного факультету, як з перерахованих країн, так і з Японії, Канади, Бразилії, Австралії, Індії та багатьох інших.

Серед факторів, що сприяли поступовому перетворенню фізичного факультету в потужний навчальний і науковий центр України слід окремо виділити в першу чергу: виняткову активність і відданість справі науки дослідників, творче і природне змагання (без всяких гасел) між кафедрами, лабораторіями у межах окремих кафедр, виконавцями завдань одного напрямку. Світла пам'ять збережеться назавжди про

тих, кого вже немає серед живих. Це фундатори початкових напрямків – В.О. Шкода-Ульянов, Ю.М. Ломсадзе, Д.В. Чепур, а також професори І.Д. Туряниця, Ю.Ю. Фіртач, В.І. Лендел, доценти С.М. Кишко, І.Ф. Копинець, І.Г. Жуков, Є.Л. Жукова, М.М. Братасюк, К.Н. Постой, В.А. Удод, наукові та інженерні працівники І.А. Гряділь, М.П. Заячківський, С.І. Миронюк, В.І. Федоров, О.А. Пархоменко та інші.

Другий фактор, що сприяв розвитку фізичного факультету – встановлення тісних наукових контактів та співробітництва з відомими науковими центрами, виробничими об'єднаннями, підприємствами тощо. Серед них у межах України – з Київським, Львівським, Чернівецьким, Одеським, Донецьким університетами, науково-дослідними інститутами в мережі Національної Академії наук України – з Інститутом теоретичної фізики, Інститутом фізики, Інститутом фізики напівпровідників, Інститутом хімії поверхні, Харківським фізико-технічним інститутом, Інститутом фізики конденсованих систем, Інститутом спектроскопії та іншими.

Цей перелік доповнюють наукові центри країн СНД – Московський і Санкт-Петербурзький університети, Фізичний інститут ім. П.М. Лебедева, Інститут загальної фізики та Інститут кристалографії РАН, Інститут атомної енергії ім. І.В. Курчатова, лазерний центр (м. Троїцьк, Росія), Об'єднаний інститут ядерних досліджень (м. Дубна, Росія), Інститут ядерної фізики і Міжнародний лазерний центр при Московському університеті ім. М.В. Ломоносова, Ростовський університет (м. Ростов-на-Дону), Санкт-Петербурзький технічний університет, Гродненський і Мінський університети в Білорусії, Латвійський університет (м. Рига), Московський інститут електрокераміки, Інститут електроніки АН Узбекистану та інші.

Впровадження результатів наукових досліджень у свій час були пов'язані з такими підприємствами: Львівський завод

газорозрядних приладів, Північно-Донецький хімічний комбінат, Дзержинське виробниче об'єднання "Азот", ВО "Енергія" Московської області та багато іншими, з окремими підприємствами Закарпаття (ВО "Електрон", "Ужгородприлад", "Електродвигун", "Стеатит" та інші). Кафедри факультету були ініціаторами і надали значну допомогу при створенні Ужгородського відділення Всесоюзного науково-дослідного інституту метрології керуючих систем, СКТБ "Квант", СКБ ЗАТ, Інституту електронної фізики НАН України (м. Ужгород).

Корисними і плідними стали наукові зв'язки з такими вузами та науковими центрами західних країн, як: Кошицький університет ім. П.Й. Шафарика (Словаччина), Белградський і Новосадський університети (Югославія), Будапештський та Дебреценський університети, Ниредьгазький педінститут та Технічний університет м. Будапешта (Угорщина), Хіміко-технологічний інститут АН Чехії (м. Прага), Інститут експериментальної фізики АН Словаччини (м. Кошице), Вища педагогічна школа у м. Жешув (Польща), Університет м. Бая-Маре (Румунія), Загребський університет (філіал у Вараждині, Хорватія), Інститут теоретичної фізики і кафедра фізики Наймегенського університету м. Лінц, Віденський технологічний університет (Австрія), університет у м. Паду (Італія), Каліфорнійський технологічний університет (Пассадена, США), Паризький південний університет (Франція). Через аспірантуру підготовлено кандидатами фізико-математичних наук громадян Словаччини, Болгарії, Угорщини, Сирії і Іраку. На кафедрах факультету в різних формах підвищення кваліфікації пройшли стажування спеціалісти Югославії, Хорватії, Словаччини, Румунії, Угорщини. У свою чергу пройшли підвищення кваліфікації за останні роки в зарубіжних вузах і наші викладачі – професори Д.Г. Семак (Пряшівський університет, Словаччина), доценти І.П. Студеняк

(Загребський університет, Хорватія), О.О. Грабар (Федеральний Інститут технологій, Швейцарія), професори О.О. Кикинеші, Л.Л. Шимон, доценти Й.М. Шуба, А.А. Горват (Будапештський університет, Угорщина), професор С.С. Поп (Паризький південний університет, Франція). Популярними є лекції професорів Ю.М. Височанського, Д.М. Берчі, М.І. Довгошея, О.О. Кикинеші, з якими вони регулярно виступають на замовлення в зарубіжних вузах.

Нерозривно з навчальним процесом проводиться і змістовна виховна робота. Належна увага надається в навчальних планах циклу сучасних гуманітарних дисциплін, а також окремо вихованню студентів у позанавчальний час. Через мережу наставників академгруп створено належні умови для об'єктивного індивідуального вивчення особистості кожного студента, умов його життєдіяльності, інтересів, потреб, захоплень (художня самодіяльність, клуб веселих і кмітливих, спорт, наукові конференції, гуморина з "вибухом" у "Дні Архімеда", тощо). Досягнення таких показників вихованості, як дисциплінованість, ініціатива, відповідальність у повсякденній діяльності та формування загальнолюдських особистісних цінностей у майбутніх спеціалістів – головна мета педагогічного впливу. В оточенні висококваліфікованих викладачів та науковців специфіка навчання на фізичному факультеті сприяє вихованню у студентів відповідної сьогоденню діловитості.

У залежності від професійної орієнтації випускник фізичного факультету може обіймати посади викладача в школах, ліцеях, гімназіях та вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації, працювати в наукових установах та на виробництві, де потрібні глибокі знання фізики, математики, математичного моделювання, де необхідно обслуговувати складне наукове обладнання, аналітичну та метрологічну апаратуру, технологічні процеси виробництва приладів та

матеріалів. Підготовлений нами фахівець-фізик може обіймати посади низового управлінського персоналу в наукоємних виробництвах, наукового співробітника, інженера-дослідника, інженера електронної техніки, інженера конструкторських бюро та лабораторій, інженера лабораторій медичних, біологічних та спеціальних закладів, спеціаліста фірм по розробці, продажу, обслуговуванню електронної, комп'ютерної та біомедичної техніки, працювати референтом-консультантом в організаціях, які пов'язані з менеджментом, маркетингом складного фізичного обладнання, приладів, матеріалів, в установах моніторингу навколишнього середовища, тощо.

Хорошими показниками завершив факультет минуле сторіччя. Деканат в складних умовах справляється з організацією навчального процесу семи випускаючих кафедр з п'яти спеціальностей та дванадцяти спеціалізацій. В ювілейному 2000-му році успішність по факультету стала вищою від середньої по університету. Неабияку роль зіграла і створена рейтингова система контролю знань студентів, поширена на весь університет. Основний тягар організації цієї ділянки роботи лягає на заступника декана - Соросівського доцента Горвата А.А., який обіймає цю посаду з 1992 року.

За останні п'ять років кількісний склад працюючих на факультеті практично не змінився, тоді як покращуються його якісні показники. За останній 2000 рік захищені 3 кандидатських і 1 докторська дисертації. Щоправда, за 1999 рік ці показники були ще кращими (7 і 2 відповідно).

Набутий факультетом досвід проведення виховної роботи серед студентів в нових умовах поєднуючи її з навчальним процесом дає свої результати (заступником декана з виховної роботи доц. Росола І.Й. працює з початку введення такої посади в 1998 році). В ювілейному році наші інтелектуали

зайняли перше місце в змаганнях між командами КВК міста. Факультет посів друге почесне місце в 50-ій спортивній спартакіаді. Запроваджена своєрідна схема виховної роботи створює відповідні умови для формування освіченої інтелігентної, всебічно розвиненої особистості. Саме це при належній професійній підготовці сприяє працевлаштуванню наших випускників, їх адаптації до відповідних умов праці.

Указом президента України від 5 грудня 2000 року Державну премію за роботу "Хімія, технологія і властивості складних халькогенгалогенних матеріалів" присуджено проф. Височанському Ю.М. проректору УжНУ у складі авторського колективу разом з п'ятьма спеціалістами в галузі хімії. Президент Угорської Наукової Академії (МТА) привітав 6 грудня проф. Шимона Л.Л., проф. Кикинеші О.О., доц. Горвата А.А., доц. Гутія А.І., с.н.с. Папп В.-Ф.З. як прийнятих в ряди членів МТА. 15 грудня 2000 року на засіданні секції фізики та астрономії АН вищої школи України академіком обрано професора Довгошея М.І. Директора науково-виробничої фірми ТОВ "Технокристал" проф. Блецкана Д.І. включено в "Золоту книгу ділової еліти України" (дань зусиллям, заслугам і досягненням відомих особистостей Держави), презентація якої відбулася в першій декаді грудня.

При відзначенні 55-річчя УжНУ та 50-річчя фізичного факультету (жовтень-листопад 2000 року) за особливі заслуги в реалізації державної політики в галузі національної освіти і науки, досягнуті успіхи у справі навчання і виховання студентської молоді та підготовки висококваліфікованих спеціалістів для народного господарства, багаторічну плідну і творчу наукову діяльність велика група викладачів, наукових співробітників та допоміжного персоналу одержали "Подяку" ректора УжНУ, 18 представників факультету були нагороджені Почесною грамотою Ужгородської міської ради, 11 –

Почесною грамотою Управління освіти і науки Закарпатської обласної держадміністрації. Вищими нагородами обласного рівня відзначені колишні декани, нинішні зав. кафедрами, доценти, професори, наукові співробітники, які внесли найбільший вклад в розбудову і становлення фізичного факультету: професори Герзанич О.І., Кикинеші О.О., Лазур В.Ю., Поп С.С., Попик Ю.В., Семак Д.Г., Хіміч І.В., доценти Горват А.А., Бенца В.М., Шевера В.С. Почесною грамотою Закарпатської обласної ради, а професори Берча Д.М., Блецкан Д.І., Братійчук М.В., Довгошей М.І., ст.н. співробітники Баран М.Ю., Мотрунич І.І., Шаркань Й.П., доцент Швалагін І.В. – Почесною грамотою Закарпатської обласної державної адміністрації. Доцент Пуга Г.Д. нагороджена Почесною грамотою міністерства освіти, декан факультету професор Шимон Л.Л.- “За сумлінну працю, значний особистий внесок у розвиток і зміцнення Української Держави” відзначено Подякою президента.

Є безперечно і труднощі та недоліки, обумовлені як об’єктивними, так і суб’єктивними причинами. Але колективу фізичного факультету у всі часи притаманними були ентузіазм та оптимізм. Налаштовані цими якостями вступаємо працювати і творити в третє тисячоліття на благо рідної Вітчизни.

1. Л.Л. Шимон. Становлення наукових досліджень на фізичному факультеті Ужгородського державного університету (1950-1955 роки). – Ужгород: видавн. УжДУ., 1966. – 25 с.
2. О. Шпеник, Л. Шимон, В. Кельман. Нарис про життя і діяльність І.П. Запісочного. с.5-52. В кн. “Іван Прохорович Запісочний”. –Київ,: Наукова думка, 1997.- 105 с.
3. Л.Л. Шимон. Досягнення фізичного факультету (1950-2000 роки). – Ужгород,: ПП “Наумченко”, 2000. – 48 с.
4. І.І. Шманько. Фізика Закарпаття. – Ужгород: Приватне вид. ”Мистецька лінія”, 2000. – 95 с.

PHYSICAL DEPARTMENT ON THE THRESHOLD OF THE THIRD MILLENNIUM

L.L.Shimon

Uzhhorod National University, Pidhirna str.46, 88000, Uzhhorod, Ukraine

e-mail:dekphys@univ.uzhgorod.ua

The development of the physical department during 50 years since it's foundation is described. In historical subsequence the role of founders, the development of the department structure, quantity and quality staff, brief characteristic of the faculties, the directions of scientific studies, the factors of high-quality training of bachelors and masters in three directions on ten specializations, basic personnel of highest qualification training: candidates and doctors of physical-mathematical sciences are presented. The generalization is performed on the base of long observation (since 1952) and author's studies (since 1957) presented in part in [1-3] and in numerous publications in press.

Людвик Людвикович Шимон-декан фізичного факультету УжНУ

1934 року народження, закінчив фізико-математичний факультет УжДУ в 1957 році, кандидат фіз.-мат. наук (1966р.), доцент по кафедрі оптики (1968р.), доктор фіз.-мат. наук (1985 р.), професор по кафедрі квантової електроніки (1986 р.), Заслужений працівник народної освіти України (1991р.), Академік АН ВШУ (1993р.), Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (1995 р.), Соросівський професор (1996 р.).